# PÄÄTÖKSET

## NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2023/891,

## annettu 28 päivänä huhtikuuta 2023,

## Moldovan tasavallan tilannetta epävakauttavien toimien johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 29 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto myönsi 23 päivänä kesäkuuta 2022 ehdokasmaan aseman Moldovan tasavallalle.

(2) Eurooppa-neuvosto sitoutui 23 päivänä maaliskuuta 2023 päätelmissään antamaan edelleen kaikkea asiaankuuluvaa tukea Moldovan tasavallalle, jotta voidaan muun muassa vahvistaa maan selviytymiskykyä, turvallisuutta, vakautta, taloutta ja energiahuoltoa ottaen huomioon ulkoisten toimijoiden epävakauttavat toimet.

(3) Moldovan tasavallan nykyinen johto on edistynyt merkittävästi demokratian ja oikeusvaltion lujittamisessa ja korruption torjunnassa. Se on pyrkinyt mittavasti toteuttamaan Moldovan EU-jäsenyyshakemuksesta laaditussa Euroopan komission lausunnossa määritellyt toimet.

(4) Kunnianhimoista uudistusohjelmaansa edistäessään Moldovan hallitus on myös joutunut selviytymään useista kriiseistä. Maan vakauteen kohdistuu yhä enemmän suoria uhkia sekä omaa etuaan tavoittelevien sisäisten ryhmittymien että Venäjän tahoilta, jotka usein tekevät salaista yhteistyötä suistaakseen maan uudistusten tieltä.

(5) Unioni on edelleen valmis hyödyntämään kaikkia käytettävissään olevia politiikan välineitä edistääkseen tämänhetkisen kriisin tosiasiallista ratkaisemista ja reagoidakseen epävakauttaviin toimiin, jotka muodostavat vakavan uhan demokratialle ja oikeusvaltiolle Moldovan tasavallassa, myös tehostamalla teknisen avun ja valmiuksien kehittämisen ohjelmien täytäntöönpanoa, jotta voidaan parantaa Moldovan tasavallan kykyä ehkäistä ja torjua itsenäisesti tällaisia toimia jäsenvaltioiden kanssa tehtävällä oikeudellisella ja poliisiyhteistyöllä.

(6) Näiden epävakauttavien toimien ennennäkemättömään paineeseen on reagoitava välittömästi, myös kun otetaan huomioon, kuinka keskeinen merkitys Moldovan tasavallan, tämän unionin ja Ukrainan naapurimaan ja EU:n ehdokasmaan, vakaudella on.

(7) Henkilöt, jotka pyrkivät estämään vaalien järjestämisen tai vaikeuttamaan sitä taikka kaatamaan perustuslaillisen järjestyksen, myös väkivaltaisuuksilla Moldovan tasavallassa, uhkaavat demokratiaa ja oikeusvaltiota sekä Moldovan vakautta ja turvallisuutta. Pyrkimykset Moldovan tasavallan vakauden horjuttamiseen ovat lisääntyneet erityisesti Venäjän käynnistettyä hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan.

(8) Vakautta, demokratiaa ja oikeusvaltiota uhkaavat myös ne henkilöt, jotka syyllistyvät julkisia varoja koskeviin vakaviin taloudellisiin väärinkäytöksiin ja luvattomaan pääoman vientiin, siltä osin kuin he saattavat ottaa valtion viranomaisten toiminnan määräysvaltaansa tai vakavasti vaikuttaa kyseisten viranomaisten toimintaan. Tällaiset toimet voivat myös uhata perustuslaillista järjestystä.

(9) Moldovan tasavaltaan kohdistuvat epävakauttavat toimet uhkaavat unionin ulkorajojen vakautta ja turvallisuutta.

(10) Moldova on pyytänyt unionia tukemaan maan vakautta uhkaavien toimien torjumista hyväksymällä rajoittavia toimenpiteitä.

(11) Vallitsevissa oloissa olisi kohdistettava matkustusrajoituksia ja varojen jäädyttämistoimenpiteitä niihin henkilöihin, jotka ovat vastuussa sellaisista toimista tai politiikoista tai tukevat tai panevat täytäntöön sellaisia toimia tai politiikkoja, jotka heikentävät tai uhkaavat Moldovan tasavallan suvereniteettia ja itsenäisyyttä sekä demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, vakautta tai turvallisuutta Moldovan tasavallassa, ja heihin yhteydessä oleviin henkilöihin, yhteisöihin tai elimiin.

(12) Unionin lisätoimet ovat tarpeen tiettyjen toimenpiteiden panemiseksi täytäntöön,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

*1 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on toteuttava tarvittavat toimenpiteet estääkseen seuraavien tulon alueelleen tai kauttakulun alueensa kautta:

a) luonnolliset henkilöt, jotka ovat vastuussa sellaisista toimista tai politiikoista tai tukevat tai panevat täytäntöön sellaisia toimia tai politiikkoja, jotka heikentävät tai uhkaavat Moldovan tasavallan suvereniteettia ja itsenäisyyttä taikka demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, vakautta tai turvallisuutta Moldovan tasavallassa jollakin seuraavista toimista:

   i) demokraattisen poliittisen prosessin estäminen tai horjuttaminen muun muassa estämällä vaalien järjestäminen tai vaikeuttamalla sitä vakavasti taikka yrittämällä kaataa perustuslaillinen järjestys tai horjuttaa sen vakautta;

   ii) väkivaltaisten mielenosoitusten tai muiden väkivallantekojen suunnittelu, johtaminen, niihin osallistuminen suoraan tai välillisesti, niiden tukeminen tai edistäminen muulla tavoin; tai

   iii) julkisia varoja koskevat vakavat taloudelliset väärinkäytökset ja luvaton pääoman vienti;

b) luonnolliset henkilöt, jotka ovat yhteydessä a alakohdassa tarkoitettuihin henkilöihin;

edellä tarkoitetut henkilöt on lueteltu liitteessä.

2. Edellä oleva 1 kohta ei velvoita jäsenvaltiota kieltämään omien kansalaistensa pääsyä alueelleen.

3. Edellä oleva 1 kohta ei vaikuta tapauksiin, joissa jokin kansainvälisen oikeuden velvoite sitoo jäsenvaltiota, etenkin

a) kansainvälisen hallitustenvälisen järjestön isäntämaana;

b) Yhdistyneiden kansakuntien koolle kutsuman tai sen puitteissa järjestettävän kansainvälisen konferenssin isäntämaana;

c) erioikeuksia ja vapauksia myöntävän monenvälisen sopimuksen nojalla; tai

d) Pyhän istuimen (Vatikaanivaltio) ja Italian välillä vuonna 1929 tehdyn sopimuksen (lateraanisopimus) nojalla.

4. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan myös tapauksiin, joissa jäsenvaltio toimii Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) isäntämaana.

5. Neuvostolle on asianmukaisesti ilmoitettava kaikista tapauksista, joissa jäsenvaltio myöntää poikkeuksen 3 tai 4 kohdan nojalla.

6. Jäsenvaltiot voivat myöntää poikkeuksia 1 kohdan nojalla käyttöön otetuista toimenpiteistä, jos matkustaminen on perusteltua pakottavista humanitaarisista syistä tai osallistumiseksi hallitustenvälisiin kokouksiin ja unionin järjestämiin tai isännöimiin kokouksiin taikka Etyjin puheenjohtajavaltiona toimivan jäsenvaltion isännöimiin kokouksiin, joissa käydään rajoittavien toimenpiteiden poliittisia tavoitteita, mukaan lukien oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, vakauden ja turvallisuuden tukeminen Moldovan tasavallassa, välittömästi edistävää poliittista vuoropuhelua.

7. Jäsenvaltiot voivat myös myöntää poikkeuksia 1 kohdan nojalla käyttöön otetuista toimenpiteistä, jos maahantulo tai kauttakulku on tarpeen oikeusprosessin päätökseen saattamiseksi.

8. Jäsenvaltion, joka haluaa myöntää 6 ja 7 kohdassa tarkoitettuja poikkeuksia, on ilmoitettava siitä neuvostolle kirjallisesti. Poikkeus katsotaan myönnetyksi, jollei yksi tai useampi jäsenvaltio esitä kirjallista vastalausetta kahden työpäivän kuluessa ehdotettua poikkeusta koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos yksi tai useampi jäsenvaltio esittää vastalauseen, neuvosto voi määräenemmistöllä päättää myöntää ehdotetun poikkeuksen.

9. Jos jäsenvaltio sallii 3, 4, 6, 7 ja 8 kohdan nojalla liitteessä lueteltujen henkilöiden pääsyn alueelleen tai kauttakulun alueensa kautta, lupa koskee ainoastaan sitä tarkoitusta, johon se on myönnetty, ja asianomaisia henkilöitä.

*2 artikla*

1. Jäädytetään kaikki varat ja taloudelliset resurssit, jotka kuuluvat seuraaville tai ovat seuraavien omistuksessa, hallussa tai määräysvallassa:

a) luonnolliset henkilöt, yhteisöt tai elimet, jotka ovat vastuussa sellaisista toimista tai politiikoista tai tukevat tai panevat täytäntöön sellaisia toimia tai politiikkoja, jotka heikentävät tai uhkaavat Moldovan tasavallan suvereniteettia ja itsenäisyyttä taikka demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, vakautta tai turvallisuutta Moldovan tasavallassa jollakin seuraavista toimista:

   i) demokraattisen poliittisen prosessin estäminen tai horjuttaminen muun muassa estämällä vaalien järjestäminen tai vaikeuttamalla sitä vakavasti taikka yrittämällä kaataa perustuslaillinen järjestys tai horjuttaa sen vakautta;

   ii) Moldovan tasavallan suvereniteetin ja itsenäisyyden taikka sen vakauden tai turvallisuuden heikentäminen tai uhkaaminen, mukaan lukien väkivaltaisten mielenosoitusten tai muiden väkivallantekojen suunnittelu, johtaminen, niihin osallistuminen suoraan tai välillisesti, niiden tukeminen tai edistäminen muulla tavoin; tai

   iii) julkisia varoja koskevat vakavat taloudelliset väärinkäytökset ja luvaton pääoman vienti;

b) luonnolliset henkilöt, oikeushenkilöt, yhteisöt ja elimet, jotka ovat yhteydessä a alakohdan nojalla nimettyihin henkilöihin;

luettelo näistä on liitteessä.

2. Mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei saa suoraan tai välillisesti asettaa liitteessä lueteltujen luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden, yhteisöjen tai elinten saataville tai hyödynnettäviksi.

3. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa luvan tiettyjen jäädytettyjen varojen tai taloudellisten resurssien vapauttamiseen tai tiettyjen varojen tai taloudellisten resurssien asettamiseen saataville asianmukaisiksi katsominsa ehdoin ja todettuaan, että asianomaiset varat tai taloudelliset resurssit

a) ovat tarpeen liitteessä lueteltujen henkilöiden ja heidän huollettavinaan olevien perheenjäsenten perustarpeiden tyydyttämiseksi, mukaan luettuina menot, jotka aiheutuvat elintarvikkeiden hankinnasta, vuokrasta tai asuntolainasta, lääkkeistä ja sairaanhoidosta, veroista, vakuutusmaksuista ja julkisten palvelujen käytöstä;

b) on tarkoitettu yksinomaan oikeudellisten palvelujen antamiseen liittyvien kohtuullisten palkkioiden maksamiseen ja näistä palveluista aiheutuneiden kulujen korvaamiseen;

c) on tarkoitettu yksinomaan jäädytettyjen varojen tai taloudellisten resurssien tavanomaisesta säilyttämisestä tai hoidosta aiheutuvien palkkioiden tai palvelumaksujen maksamiseen;

d) ovat tarpeen poikkeuksellisia menoja varten edellyttäen, että toimivaltainen viranomainen on ilmoittanut muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja komissiolle vähintään kaksi viikkoa ennen erityisen luvan antamista perusteet, joiden nojalla se katsoo, että lupa olisi annettava; tai

e) on määrä maksaa kansainvälisen oikeuden nojalla koskemattomuutta nauttivan diplomaatti- tai konsuliedustuston tai kansainvälisen järjestön tilille tai tililtä, mikäli tällaiset maksut on tarkoitettu käytettäviksi kyseisen diplomaatti- tai konsuliedustuston tai kansainvälisen järjestön virallisiin tarkoituksiin;

Jäsenvaltion on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle kaikista tämän kohdan nojalla annetuista luvista.

4. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sallia tiettyjen jäädytettyjen varojen tai taloudellisten resurssien vapauttamisen, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) varoihin tai taloudellisiin resursseihin kohdistuu välimiesoikeuden päätös, joka on annettu ennen sitä päivää, jona 1 kohdassa tarkoitettu henkilö, yhteisö tai elin on sisällytetty liitteeseen, tai unionissa annettu tuomioistuimen tai viranomaisen päätös tai asianomaisessa jäsenvaltiossa täytäntöön pantava tuomioistuimen päätös, joka on annettu ennen kyseistä päivää tai sen jälkeen;

b) varoja tai taloudellisia resursseja käytetään yksinomaan kattamaan edellä mainitulla päätöksellä turvatut tai vahvistetut vaateet niiden sovellettavien lakien ja määräysten asettamissa rajoissa, jotka koskevat tällaisia vaateita esittäneiden henkilöiden oikeuksia;

c) päätöstä ei ole annettu liitteessä luetellun luonnollisen henkilön, oikeushenkilön, yhteisön tai elimen eduksi; ja

d) päätöksen tunnustaminen ei ole asianomaisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista.

Asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava muille jäsenvaltioille ja komissiolle tämän kohdan nojalla myönnetyistä luvista kahden viikon kuluessa niiden myöntämisestä.

5. Edellä oleva 1 kohta ei estä luetteloon merkittyä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, yhteisöä tai elintä suorittamasta maksua, joka johtuu sopimuksesta, joka on tehty ennen sitä päivää, jolloin kyseinen luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, yhteisö tai elin merkittiin liitteessä olevaan luetteloon, edellyttäen, että asianomainen jäsenvaltio on todennut, että 1 kohdassa tarkoitettu luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, yhteisö tai elin ei ole suoraan tai välillisesti maksun saaja.

6. Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta seuraaviin jäädytetyille tileille lisättäviin määriin:

a) kyseisistä tileistä kertyvät korko- tai muut tuotot;

b) sellaisista sopimuksista tai velvoitteista johtuvat maksut, jotka on tehty tai jotka ovat syntyneet ennen sitä päivää, josta lähtien kyseisiin tileihin on sovellettu 1 ja 2 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä; tai

c) unionissa annettujen tai asianomaisessa jäsenvaltiossa täytäntöönpanokelpoisten tuomioistuimen, hallintoviranomaisen tai välimiesoikeuden päätösten perusteella suoritettavat maksut,

edellyttäen, että tällaisiin korkoihin, muihin tuottoihin ja maksuihin sovelletaan edelleen 1 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä.

7. Edellä 2 kohdassa säädettyä kieltoa ei sovelleta unionin pilariarvioinnin piiriin kuuluviin järjestöihin ja virastoihin, joiden kanssa unioni on allekirjoittanut rahoitusta koskevan puitekumppanuussopimuksen, jonka perusteella kyseiset järjestöt ja virastot toimivat unionin humanitaarisina kumppaneina, edellyttäen, että 2 kohdassa tarkoitettu varojen tai taloudellisten resurssien tarjoaminen on tarpeen yksinomaan humanitaarisiin tarkoituksiin Moldovan tasavallassa.

8. Muissa kuin 7 kohdan piiriin kuuluvissa tapauksissa ja poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat asianmukaisiksi katsominsa yleisin tai erityisin ehdoin antaa yleisiä tai erityisiä lupia tiettyjen jäädytettyjen varojen tai taloudellisten resurssien vapauttamiseen tai tiettyjen varojen tai taloudellisten resurssien asettamiseen saataville edellyttäen, että tällaisia varoja tai taloudellisia resursseja tarvitaan yksinomaan humanitaarisiin tarkoituksiin Moldovan tasavallassa.

*3 artikla*

1. Neuvosto tekee yksimielisesti päätöksen liitteessä olevan luettelon laatimisesta ja muuttamisesta jäsenvaltion tai unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, jäljempänä ’korkea edustaja’, ehdotuksesta.

2. Neuvosto antaa 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen ja luetteloon merkitsemisen perusteet tiedoksi asianomaiselle luonnolliselle henkilölle, oikeushenkilölle, yhteisölle tai elimelle joko suoraan, jos osoite on tiedossa, tai julkaisemalla ilmoituksen, ja antaa kyseiselle henkilölle, yhteisölle tai elimelle mahdollisuuden esittää huomautuksia.

3. Jos huomautuksia tehdään tai jos esitetään olennaista uutta näyttöä, neuvosto tarkastelee 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä uudelleen ja ilmoittaa asiasta kyseiselle henkilölle, yhteisölle tai elimelle.

*4 artikla*

1. Liitteessä esitetään perusteet 1 ja 2 artiklassa tarkoitettujen luonnollisten henkilöiden, oikeushenkilöiden, yhteisöjen ja elinten merkitsemiselle luetteloon.

2. Liite sisältää tiedot, jotka ovat tarpeen asianomaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, yhteisöjen tai elinten tunnistamiseksi, jos nämä tiedot ovat saatavilla. Luonnollisten henkilöiden osalta tällaisia tietoja voivat olla nimet ja peitenimet; syntymäaika ja -paikka; kansalaisuus; passin ja henkilökortin numerot; sukupuoli; osoite, jos se on tiedossa; sekä toimi tai ammatti. Oikeushenkilöiden, yhteisöjen tai elinten osalta tällaisia tietoja voivat olla nimet, rekisteröintipaikka ja -aika, rekisterinumero ja toimipaikka.

*5 artikla*

1. Neuvosto ja korkea edustaja voivat käsitellä henkilötietoja suorittaakseen tämän päätöksen mukaiset tehtävänsä, erityisesti:

a) neuvosto laatiakseen liitteen ja muuttaakseen sitä;

b) korkea edustaja valmistellakseen muutoksia liitteeseen.

2. Neuvosto ja korkea edustaja voivat tarvittaessa käsitellä luettelossa olevien luonnollisten henkilöiden tekemiin rikoksiin, heille annettuihin tuomioihin tai heitä koskeviin turvatoimenpiteisiin liittyviä asiaankuuluvia tietoja vain siinä määrin kuin tällainen käsittely on tarpeen liitteen laatimista varten.

3. Tämän päätöksen soveltamiseksi neuvosto ja korkea edustaja nimetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725 ([1]) 3 artiklan 8 alakohdassa tarkoitetuiksi ”rekisterinpitäjiksi”, jotta voidaan varmistaa, että asianomaiset luonnolliset henkilöt voivat käyttää asetuksessa (EU) 2018/1725 säädettyjä oikeuksiaan.

*6 artikla*

Vaateita, jotka liittyvät sopimukseen tai liiketoimeen, jonka suorittamiseen ovat vaikuttaneet suoraan tai välillisesti, kokonaan tai osittain, toimenpiteet, jotka on otettu käyttöön tämän päätöksen nojalla, mukaan lukien korvausvaateet tai muut senkaltaiset vaateet, kuten hyvitysvaatimukset tai vakuuteen perustuvat vaatimukset, erityisesti joukkolainan, vakuuden tai korvauksen, etenkin missä tahansa muodossa olevan rahallisen vakuuden tai rahallisen korvauksen, pidentämistä tai maksamista koskevat vaateet, ei oteta huomioon, jos vaateiden esittäjä on

a) liitteessä lueteltu nimetty luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, yhteisö tai elin;

b) luonnollinen henkilö, oikeushenkilö, yhteisö tai elin, joka toimii a alakohdassa tarkoitetun henkilön, yhteisön tai elimen välityksellä tai puolesta.

*7 artikla*

Jotta tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet olisivat mahdollisimman tehokkaita, unioni rohkaisee kolmansia valtioita hyväksymään rajoittavia toimenpiteitä, jotka ovat samankaltaisia kuin tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet.

*8 artikla*

Tätä päätöstä sovelletaan 29 päivään huhtikuuta 2024.

Tätä päätöstä tarkastellaan jatkuvasti uudelleen. Sen voimassaoloa jatketaan tai sitä muutetaan tarvittaessa, jos neuvosto katsoo, ettei sen tavoitteita ole saavutettu.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

Tarkastellessaan uudelleen 1 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdan ja 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan iii alakohdan nojalla määrättyjä rajoittavia toimenpiteitä neuvosto ottaa tarvittaessa huomioon sen, ovatko kyseiset henkilöt oikeudenkäyntimenettelyn kohteena sen toiminnan osalta, jonka vuoksi nämä on merkitty luetteloon.

*9 artikla*

Tämä päätös tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 28 päivänä huhtikuuta 2023.

*Neuvoston puolesta*
*Puheenjohtaja*
J. ROSWALL

*LIITE*

**Luettelo 1 ja 2 artiklassa tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja elimistä**

(…)